

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Mäenpää, K., & Saarinen, S. (2024). Opettajatuutori tukee opinnoissa edistymistä. *Oamk Journal*, (31). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202402278994>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 31/2024

Julkaisuvuosi: 2024

Tekijätiedot: Mäenpää Kati, Saarinen Susanna

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202402278994>

Tiivistelmä: Opettajatuutori on ammattikorkeakouluopinnoissa opiskelijalle tärkeä ja samalla lähin yhteyshenkilö opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Saadaksean valmiudet tuutorointitehtävään opettajille järjestetään opettajatuutorikoulusta. Tässä artikkelissa kuvataan Oulun ammattikorkeakoulun opettajatuutorointia ja siihen valmentavaa opettajatuutoroinnin peruskoulutusta.

Opettajatuutori tukee opinnoissa edistymistä

18.3.2024 - Mäenpää Kati, Saarinen Susanna

Opettajatuutori on ammattikorkeakouluopinnoissa opiskelijalle tärkeä ja samalla lähin yhteyshenkilö opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Saadakseen valmiudet tuutorointitehtävään opettajille järjestetään opettajatuutorikoulusta. Tässä artikkelissa kuvataan Oulun ammattikorkeakoulun opettajatuutorointia ja siihen valmentavaa opettajatuutoroinnin peruskoulutusta.

Opettajatuutoroinnin peruskoulutusta on järjestetty Oulun ammattikorkeakoulussa (Oamk) lähes vuosittain vuodesta 2012 alkaen. Koulutuksen järjestämisestä on vastannut Oamkin Ammatillinen opettajankoulutus. Koulutuksen sisältöä on vuosien myötä kehitetty ja kehittämisessä on huomioitu aiemmista koulutuksista saatuja palautteita. Viimeisin koulutus käynnistyi syyslukukauden 2023 alussa. Ryhmässä oli 20 Oamkin opettajaa eri osaamisaloilta ja yksiköistä. Koulutuksen suosio yllätti positiivisesti koulutuksen vetäjät, ammatillisen opettajankoulutuksen yksikön lehtorit, opinto-ohjaajat **Kati Mäenpään** ja **Susanna Saarisen**. Ryhmä (kuva 1) tuli nopeasti täyteen hakukuulutuksen ollessa auki.

KUVA 1. Ensimmäisenä lähipäivänä Oamkin opettajatuutorikoulutusryhmä kokoontui Kontinkankaan kampuksella (kuva: Kati Mäenpää).

Mitä on tuutorointi?

Tuutorointi käsitteenä viittaa tukeen ja neuvontaan ohjaus-, opetus- tai koulutusprosesseissa [1]. Tukea antavaa henkilöä kutsutaan tuutoriksi (engl. tutor = ohjaaja, opinto-ohjaaja). Tuutori on yleensä opettaja (opettajatuutori) tai kokenempi opiskelija (opiskelijatuutori) tai muu asiantuntija, jolla on syvällistä tietoa ja osaamista opetettavasta alasta ja sen koulutuksesta. Tuutoroinnilla pyritään vahvistamaan opiskelijoiden oppimista (akateeminen opiskelukyky), tukemaan opintojen etenemistä sekä parantamaan oppimiskokemusta ja opiskeluhyvinvointia. Sillä pyritään auttamaan opiskelijoita saavuttamaan tavoitteitaan ja kehittämään toimintaansa niin henkilökohtaisesti kuin sosiaalisissa yhteyksissä.

Tuutorointi voi toteutua monenlaisissa eri konteksteissa eri asteisissa koulutuksissa, oppilaitoksissa tai erilaisissa oppimisympäristöissä, kuten verkko-opinnoissa. Tässä artikkelissa opettajatuutoroinnilla tarkoitetaan ammattikorkeakouluopetukseen liittyvää opintojen ohjauksellista toimintaa, jossa ammattikorkeakoulun opettaja tarjoaa ohjausta ja

tukea ammattikorkeakoulun opiskelijalle tai opiskelijaryhmälle. Taustalla vaikuttaa laki, joka velvoittaa ammattikorkeakouluja järjestämään tutkintoon johtavat opinnot ja niiden opintojen ohjauksen siten, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot niiden laajuutta vastaavassa ajassa. Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on myös tukea opiskelijoiden ammatillista kasvua sekä tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen. [2]

Opettajatuutorointi Oamkissa

Oamkin opinto-ohjaus perustuu kokonaisvaltaisen ohjauksen (holistinen) malliin, jossa opettajatuutori on opiskelijan lähiohjaaja [3]. Opettajatuutori tekee yhteistyötä muiden ohjauksesta vastaavien tahojen, kuten kampus-opojen, opiskelijatuutoreiden ja muiden opiskeluhyvinvoinnin toimijoiden kanssa. Opettajatuutori toimii opiskelijoiden rajapinnassa ja usein ensimmäisenä havaitsee sekä tunnistaa tilanteita, joissa on tarpeen ohjata opiskelija myös muiden ohjaustahojen piiriin.

Opettajatuutorointia ohjaavat Oamkin opintojen ohjaussuunnitelmassa määritellyt tavoitteet ja tehtävät [3]. Opettajatuutorin keskeisenä tehtävänä on opiskelijan opintojen etenemisen tukeminen tavoitteellisessa suorittamisajassa ja siten myös seurata opiskelijoiden opintojen etenemistä sekä lisätä tarvittaessa ohjausta ja tukea. Lisäksi opettajatuutori ohjaa opiskelijoiden henkilökohtaista opintosuunnittelua (HOPS) sekä tukee ammatillista kasvua (muun muassa urasuunnittelu ja asiantuntijuuden kehittyminen).

Opettajatuutoroinnilla tuetaan opiskelijoiden omaa toimijuutta sekä opintoihin kiinnittymistä ja ryhmäytymistä. Opettajatuutoroinnissa keskeistä on vuorovaikutus opiskelijoiden ja opettajatuutorin välillä. Opiskelijat voivat keskustella opettajatuutorin kanssa esimerkiksi opintojen edistymisestä, opintoihin liittyvistä valinnoista ja haasteista, opiskelumotivaatiosta tai opiskelu- ja uratavoitteistaan ja suunnitella yhdessä toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Opettajatuutorointi sisältää myös tiedotusta tai ohjausta opintojen suorittamisen tai opiskelun tapoihin, kuten harjoittelu ja kansainväliset opinnot.

Opettajatuutorointia toteutetaan opiskelijoille henkilökohtaisena ja ryhmämuotoisena ohjauksena. Opettajatuutorointi on läpi opintojen jatkuvaa ja tyypillisesti säännöllisin väliajoin toteutuvaa. Opettajatuutori voi vaihtua opintojen aikana esimerkiksi siirryttäessä eri osaamispoluille. Opettajatuutoroinnin sisällöt ja toteutus kytkeytyvät Oamkissa myös kaikille yhteiseen uuteen viiden opintopisteen Ammatillinen kehittyminen ja työelämätaidot

-opintojaksoon [4]. Kampusopot ovat luoneet opintojaksoa varten yhteisen Moodle-kurssipohjan, jota tutkinto-ohjelmissa voidaan hyödyntää opettajatuutoroinnin tukena.

Opettajatuutorikoulutus selventää tehtävänkuvaa ja antaa välineitä tuutorointiin

Opettajatuutorikoulutuksen tarkoituksena on selventää opettajatuutorille hänen tehtävänkuvaansa ja roolia opiskelijan ohjaajana sekä antaa välineitä laadukkaaseen tuutoroinnin toteuttamiseen pitkin opiskelijan opintopolkua. Opettajatuutorikoulutuksen tavoitteeksi on asetettu, että opettajatuutori:

- ymmärtää tuutoroinnin merkityksen opintopolun eri vaiheissa
- tunnistaa opiskelijoiden ohjaustarpeita ja ohjaa opiskelijaa
 - opiskeluun
 - ammatilliseen kasvuun ja urasuunnitteluun sekä
 - opiskelukykyyn ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä
- ohjaa opiskelijoita oikea-aikaisesti yhteistyössä moniammatillisen verkoston kanssa huomioiden opiskelun esteettömyyden
- ymmärtää monikanavaisen ohjauksen mahdollisuudet ja keinot
- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi omaa toimintaansa sekä kehittää itseään ja toimintaansa opettajatuutorina.

Koulutuksen eteneminen, sisältö ja menetelmät

Opettajatuutoroinnin kolmen opintopisteen peruskoulutus koostui viidestä noin kuukauden välein toteutuvasta kuuden tunnin mittaisesta koulutuspäivästä ja niiden välissä työstettävästä oman opettajatuutoroinnin suunnitelmasta. Syyslukukauden 2023 aikana koulutus järjestettiin monimuoto-opetuksena. Verkossa toteutettavia webinaareja oli kaksi ja lähipäiviä pidettiin osallistujien toiveesta kolme.

Koulutus alkoi Howspace-alustalle luodulla alkukyselyllä ja enakkotehtävillä elokuussa. Alkukyselyn perusteella opettajatuutorointikoulutukseen osallistuneiden kokemus vaihteli. Osalla oli useamman vuoden opettajatuutorointikokemus, osa oli juuri aloittanut tai aloitti tammikuussa 2024. Koulutukselta odotettiin muun muassa vertaistukea, hyvien

käytänteiden jakamista, apua opettajatuutorina toimimiseen, opettajatuutorin tehtävänkuvan selkiyttämistä ja apua opiskelijoiden haasteiden kohtaamiseen.

Opettajilla oli ennakotehtävänä lukea artikkeli Study Group -tuutorointi osana opiskelijan ohjausta [5]. Koulutuksessa opettajatuutorit jaettiin neljään monialaisesti luotuun Study Group -ryhmään, joista kussakin oli viisi opettajaa. [6]

Koulutuksen sisältöteemoina (kuva 2) olivat:

- tuutoroinnin ja ohjauksen perusteet
- Study Group -toiminta ja -tuutorointi
- ryhmäyttäminen ja ryhmän ohjaaminen
- henkilökohtainen ohjaus ja ohjauskeskustelut
- monikanavainen ohjaus
- moninaisuus tuutoroinnissa
- ammatillinen kasvu ja uraohjaus
- opiskelijatuutorointi (OSAKO)
- opettajatuutorin pedagoginen hyvinvointi
- oman toiminnan suunnittelu, toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen.

KUVA 2. Koulutuspäivien teemat.

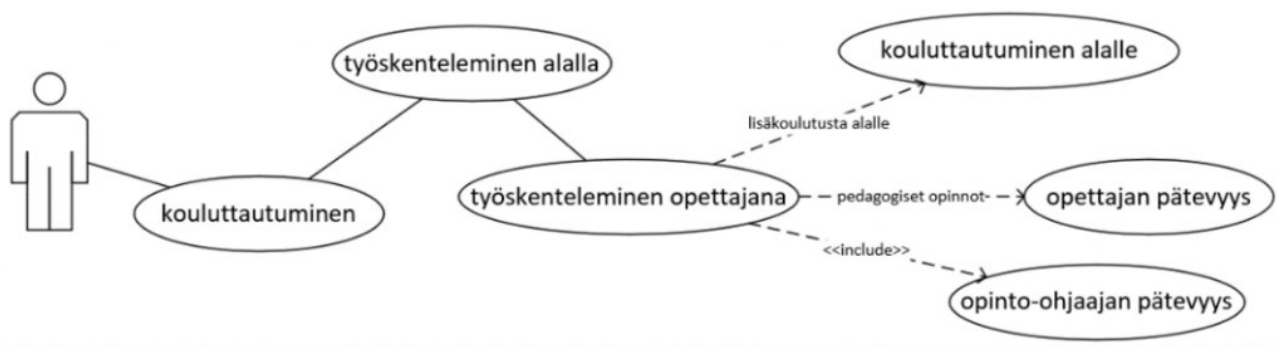
Esimerkkejä koulutuksen tehtävistä

Ensimmäisenä koulutuspäivänä opettajatuutoreita pyydettiin kirjoittamaan yksi sana, joka ohjauksessa tai opettajatuutoroinnissa on erityisen tärkeää. Tärkeimmäksi asiaksi ilmeni kohtaaminen. Myös kannustaminen, aika, välittäminen, inhimillisyys ja kuunteleminen olivat erityisen tärkeitä opettajatuutoreiden mielestä. (Kuva 3.)

KUVA 3. Kohtaaminen on erityisen tärkeää opettajatuutoroinnissa.

Neljännän koulutuspäivän teemana oli ammatillinen kasvu ja uraohjaus. Opettajatuutorit pohtivat ja havainnollistivat oman uratarinansa valitsemallaan tavalla (kuva 4).

KUVA 4. Opettajatuutorikoulutukseen osallistuneet opettajan uratarina.

Opettajatuutoreiden monialaisuus ja vertaisuus on voimavara

Opettajatuutorit työstivät koulutuksen aikana omaa tuutorointisuunnitelmaa, jonka he palauttivat Howspace-alustalle. Opettajatuutorit antoivat vertaisina kommentteja toistensa tuutorointisuunnitelmista, jotka täydentyivät pitkin matkaa.

Koulutuspäivien aikana hyödynnettiin monialaisesti luotuja Study Group -ryhmiä sekä koko ryhmän vertaiskokemuksia ja ajatusten vaihtoa. Koulutuksen lopuksi kerätyn palautteiden mukaan koulutuksessa parasta oli vertaistuki. Vertaistuki koettiin jopa niin merkitykselliseksi avuksi, että heille toivottiin järjestettävän opettajatuutoritapaamisia jatkossakin.

Opettajatuutorointikoulutuksen kehittäminen

Vuonna 2021 opettajatuutorikoulutukseen osallistuneet opettajat toivovat palautekyselyssä, että koulutuksessa olisi enemmän pienryhmäkeskusteluja ja konkreettisia esimerkkejä opettajatuutorin arkityöstä. Kehittämispalautteen perusteella opettajatuutoreille on nykyisessä toteutuksessa annettu enemmän aikaa erilaisille ryhmätyöskentelyille ja keskusteluille. Myös esimerkkejä opettajan arkityöstä on jaettu kouluttajien ja opettajatuutoreiden kesken.

Koulutukseen osallistuneilta kerätyn palautteen perusteella koulutukseen oltiin tyytyväisiä erityisesti neljän aiheen näkökulmasta:

- ryhmänohjausosaamisen kehittyminen
- toisilta opettajatuutoreilta saatu vertaistuki
- yhteisöllinen ja toiminnallinen oppiminen koulutuksen aikana
- tieto ja materiaalit tuutoroinnin ja ohjauksen menetelmistä ja yhteistyötahoista.

”Mielestäni tässä koulutuksessa käsiteltiin riittävästi ja monipuolisesti erilaisia teemoja, joita tuutoropettajana tulee kohtaamaan tai kohta.”

Kehittämis ehdotuksena koulutukseen toivottiin edelleen lisää tietoa ja harjoituksia ryhmäytymisen menetelmistä sekä opiskelijan tasa-arvoisesta ja haastavissa tilanteissa kohtaamisesta. (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Yhteen veto koulutuksesta saadusta palautteesta.

Osaamisen osa-alue	Ryhmän ohjaus-osaaminen	Vertaistuki ja yhteisöllinen oppiminen	Tieto tuutoroinnista, ohjauksen menetelmistä sekä yhteistyötahoista
Aiheet, joihin oltiin tyytyväisiä	<ul style="list-style-type: none"> – ryhmänohjaus- ja ryhmäyttämisen menetelmät – Study Group 	<ul style="list-style-type: none"> – ilmapiiri – vertaistuki – keskustelut – yhdessä tekeminen /yhteisöllisyys – toiminnallisuus – aktivoivat työtavat – opetuksen toteutus – kouluttajat 	<ul style="list-style-type: none"> – materiaalit – tehtävät – uratarinat – tuutorointitietous – tuutorointiopas – ohjauskeskustelut/ kysymykset – oppimisen haasteiden erityisyys
Kehittämis-ehdotuksia	Lisää ryhmän ohjausmenetelmien harjoittelua	<i>Tähän oltiin tyytyväisiä, toivottiin samanlaisena jatkossa.</i>	Lisää haastavan opiskelijan kohtaamista sekä yhdenvertaisuus näkökulmaa, yhteistyötä OSAKOn kanssa.

Suunnitelmissa on toteuttaa seuraava opettajatuutoroinnin peruskoulutus keväällä 2025. Koulutusta kehitetään edelleen opettajatuutoreilta saadun palautteen ja Oamkin opinto-ohjauksen kehittämistarpeiden perusteella.

Kati Mäenpää

lehtori

Ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Susanna Saarinen

lehtori

Ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Lähteet

- [1] McIntosh, E. A., Troxel, W. G., Grey, D., Van Den Wijngaard, O., & Thomas, L. (Eds.). (2021). *Academic Advising and Tutoring for Student Success in Higher Education: International Perspectives*. Frontiers Media SA. <https://doi.org/10.3389/978-2-88966-496-2>
- [2] Ammattikorkeakoululaki 932/2014. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>
- [3] Oulun ammattikorkeakoulu. (Julkaisuaika tuntematon). *Opintojen ohjaussuunnitelma*. https://www.oamk.fi/opinto-opas/download_file/419/188
- [4] Oulun ammattikorkeakoulu. (8.2.2024). *Ammatillinen kehittyminen ja työelämätaidot - opintojaksokuvaus*. Haettu 9.2.2024 osoitteesta https://vanha.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=bio2023sp&lk=s2023&alasivu=opintojakso&oj=YY00DU46_fi
- [5] Saarinen, S., & Viinikka, S. (2022). Study Group -tuutorointi osana opiskelijan ohjausta. *Oamk Journal*, (68). <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022050532760>
- [6] Viinikka, S., Saarinen, S., Rönkkö, S., & Korhonen, E. (2023). *Study Group -tuutorointi. Menetelmä opettajatuutorointiin korkeakoulussa*. Oulun ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-597-236-1>